

סיפורים נפלאים מקץ - חנוכה

"ויהי מקץ שנתיים ימים" (מא, א)

אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו זה יוסף (מדרש רבה)
יהודי בא לפני כ"ק האדמו"ר רבי יצחק מסקוירא זצ"ל והתאונן
בפניו שאין לו פרנסה וגם אין לו כל מוצא ודרך שיכול
להשיגה...

אמר לו הרבי: "גם דוד המלך ניצב בפני שאלה זו. הוא שאל:
"מאין יבוא עזרי", שהרי אנו יודעים, שהברכה צריכה לחול על
משהו, על "יש", כמו שמצינו באלישע שבירך את כד השמן
שיתרבה על יסוד המעט שיש בו (רמב"ן שמות כה-כד) אבל
דוד המלך ניצב בפני "אין", לכן שאל כיצד יבוא עזרו.

ומה היתה תשובתו של דוד המלך מיניה וביה? תשובתו היתה:
"עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"! כלומר: אם תשאל כיצד
יעזור, עליך לזכור שה' הוא "עושה שמים וארץ" ואף אותם יצר
"יש מאין". על כן, כמו שעשה אותם יש מאין, כך לא יבצר ממנו
להושיע גם את אלו שאין להם מאומה, ולהשפיע להם ברכה
עד בלי די. (רזין דאורייתא)

"ויהי מקץ שנתיים ימים" (מא, א)

אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו זה יוסף (מדרש רבה)
סיפר הגאון רבי יוסף דינקלס זצ"ל: בשנים שפרצו שריפות
בעיירה ראדין וכילו את בתי העץ שבה, החליטו סוכני הביטוח
להגיע ולהציע ביטוח נגד שריפות. הרבה מהתושבים נענו
להצעותיהם, שכן מאחר והבתים היו של עץ, כאמור, עמדו
תדיר בסכנת התפשטות אש במקרים של דליקות.

כשהגיעו סוכני הביטוח אל החפץ חיים לשכנעו שיצטרף אף
הוא להסדר הביטוח, סירב להענות להם כשהוא מנמק זאת
באומרו: "מדוע לתת למדת הדין לקטרג ביתר קלות? הרי אם
נגזר על האדם גזירה, מדת הרחמים מנסה לסנגר עליו ולהתחנן
שהעונש הצפוי לבוא עליו הוא מדי כבוד... אבל אם עושה
"ביטוח" לרכושו, מה תוכל מדת הרחמים לטעון? הרי מדת
הדין תשיב לעומתה, שאדרבה, הוא לא ינוק מהדין הצפוי לו,
שכן הוא עוד יקבל מהביטוח הכל... ומדוע לתת למדת הדין את
האפשרות לקטרג ביתר קלות?... (מאיר עיני ישראל)

"ויהי מקץ שנתיים ימים" (מא, א)

אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו זה יוסף (מדרש רבה)
יהודי, שהיה מוטרד מאד: מנין יתפרנסו משפחות האברכים
שלומדים לאחר נשואיהם בכולל לזמן בלתי מוגבל? החליט
להכנס אל כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל ולשטוח בפניו
את הבעיה בנוסח הבא: "בשלמא הילדים שלנו, יכולים לשבת
וללמוד בלי הגבלה, כי אנחנו עוסקים במסחר ומפרנסים אותם,
אבל מה יהיה על הילדים והנכדים שלהם ועל הנינים שלהם?
אין לי מנוחה בלילות מדאגה זו!"

קפץ האדמו"ר ממקומו וצעק: "שוטה שבעולם! אתה כבר יודע
מה יהיה בדור הבא ובעוד שני דורות? כבר פתרת את כל
הבעיות הקשות וסילקת את כל הסכנות העלולות להיות
בחמישים השנים הקרובות? עד שהדבר היחידי שנשאר לך בלי
פתרון הוא הפרנסה של הנכדים והנינים שלך. (במחיצתם)

"וישלח ויקרא את כל חרטומי מצרים... ויספר פרעה להם את חלומו ואין פותר אותם לפרעה" (מא, ח)

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורך, אך לא חכם. חשב המלך
בלבו הלא בני הוא יורש העצר, הוא ימלוך תחתי והוא ישב על
כסאי והוא ריק מכל חכמה ומדע ואיך יצליח במלכותו? ולכן
החליט לשלחו לברלין אל פרופסורים הבקיאים בכל חכמה
ומדע, למען ילמד ויתקדם במושכלות. וכן עשה ונשאר שם הבן
כמה שנים עד כי למד כמה מקצועות בחכמה ומדע. ואז ביקש
מאביו להשיבו אל ארץ מולדתו כי עמו עוז ותושיה ושלח המלך
והביאהו אליו. המלך עשה משתה לכל שריו ועבדיו לכבוד בנו
יורש העצר. וכטוב לבם ביין עלה בלב אחד מן השרים לבחון
את חכמת הבן והשכלתו. ושאל אותו על מהות החכמה אשר
למד שם, ענה הבן ואמר חכמת המדידה והתשבורת וכדומה.
לקח השר בידו טבעת עגולה וקמץ את ידו כמלוא אגרוף
כשהטבעת בתוכה, והושיט אותה לפני הבן לבוחנו אם יוכל
לדעת מה החפץ אשר בידו? אחז הבן ביד השר והתבונן בה על
פי הכללים שלמד ואמר, שיש בידו דבר עגל חלול באמצע.
התפעל השר ואמר אמנם ידעת שיש בידי דבר עגול, אבל
אבקשך לומר לי לפי השכל הישר מה הוא הדבר בשמו הפרטי?
לאחר שהבן חשב הרבה ענה הנה בידך אבן הרחיים כיון שהוא
עגול וחלול באמצע. לשמע דבריו, פרצו הנוכחים בצחוק, כי
בזה הראה הבן את גודל איוולתו, כי אמנם הוא מלומד
במושכלות וחכמות בכללי המופתים, אבל נבצר ממנו להבין
מעצמו את איכות הדבר ומהותו כי הוא איש בער ולא ידע.

הנמשל: כי אמנם החרטומים סיימו חוק לימודם במוסדות
השכלה גבוהה, על פי מופתים לימודיים בכללי החכמה של
פתרון החלומות, ולכן הבינו ששבע פרות רומזות לשבע
עניינים, אך היה להם לשקול בפלס מאזני החכמה לאיזה
מהעניינים יש לדמות הדבר. והרי באמת יותר קרוב הפתרון
כדברי יוסף, אבל החרטומים שגו ועיניהם טחו מראות נכוחה
שהפתרון האמיתי הוא ענין שובע ורעב, ולכן קראו עליהם
חכמינו ז"ל "בקש לץ חכמה ואין" שביקשו הכרעת לבם מה
שהוא בתולדה, ואין, אבל דעת לנבון נקל זהו יוסף. (אהל יעקב)

"ועתה ירא פרעה איש נבון" (מא, לג)

לכאורה הדברים צריכים ביאור מי ביקש מיוסף שיתן עצות
לפרעה הרי אף אחד לא ביקש ממנו לייעץ?

לומדים מכאן שכשאדם מרגיש שיש לו חמלה על השני אינו
צריך לחכות שיבקשו ממנו לעזור, אלא הרגשתו בצערו של
הזולת תכף ומיד מביאה אותו לשאת בעול חבירו ללא מניע.

ברית מילה נערכה בבני ברק, ואבי הילד כיבד בסנדקאות את
מרון ה"חזון איש" זצ"ל, השמועה על יציאתו של מרון מביתו
עשתה לה כנפיים ורבים נהרו אל אולם בית הכנסת כדי לחזות
בזיו קדשו ובעיקר להתברך. יושב החזון איש ומקבל את הקהל
הגדול שצובא על המקום, מאיר פנים לכל אחד, מחייך, שומע
בתשומת לב כל שאלה, מכריע ומייעץ, רק המקורבים לו ביותר

סיפורים נפלאים מקץ - הנוכה

לספק לו אוכל כשר מבחוץ. פעם אחת מצא החסיד בכלים הריקים שהוחזרו אליו פתק בכתב ידו של הרבי, ועליו המילים "אומרים צדקתך צדק במנחה". הבין החסיד שבשביל להוכיח לשלטונות את צדקתו של רבו יש צורך לתת מנחה.

∞ ∞ ∞ **הנוכה** ∞ ∞ ∞

"אור הגנוז בתורה"

פעם התלונן הגאון רבי יוסף דוב סאלאוויצ'יק זצ"ל (בנו של הגרי"ז זצ"ל) לפני הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, שבכל לילה 'קול נשמע בביתו' מהסעודות שעורכים הבחורים - חסידיו, והם מאריכים בסעודתם עד לשעות מאוחרות מאד (והתרעם על הביטול תורה).

נענה ה'בית ישראל' ואמר, הלא כתב הרמ"א שקצת מצוה איכא בסעודות בחנוכה, אך הגרי"ד לא הסתפק בתשובתו, ושאלו מיניה וביה, דרק 'קצת מצוה' יש בהם, ומדוע הם מרבים בזה כל כך, השיב לו הרבי הבחורים שלי מחשבים 'קצת עבירות' לעבירות גדולות, אם כן בדין הוא ש'קצת מצוה' יחשב ג"כ למצוה רבה...

"ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה"

סיפר ר' משה שרר ז"ל: ילד קטן הייתי, שוכב במיטה וקודח מחום. אמא ע"ה הזעיקה את הרופא שבא לביקור בית. הרופא רשם מרשם דחוף, אולם אמא המסורה לא יכלה לצאת לבית המרקחת שכן, כסף לשלם עבור התרופה לא היה בנמצא. בסופו של דבר, הצליחה לאסוף כמה סנטים ויצאה לדרך מתוך החלטה, להביא את התרופה ויהי מה. הרוקח הראשי לא היה, וסגנו הסכים להעניק לה את התרופה היקרה תמורת הפרוטות שבידה. שמחה וטובת לב על שהצליחה במשימתה, יצאה לדרך כשהיא אוחזת בבקבוק הזכוכית היקר מפז, האמור להבריאת את בנה יקרה. היא מיהרה כל כך בדרכה עד שמחמת מהירותה נפלה, ובקבוק הזכוכית נשבר לרסיסים.

בבכי מר הרימה את פיסת הניר הרטובה, ובתוכה שברי הבקבוק, ורצה חזרה אל בית המרקחת, שם היה כבר בעל הבית שלא הבין את פשרו של הבכי המר. אמא שידעה כי אין לה כל דרך לשלם עבור התרופה - הבטיחה לו כי תבוא לעבוד בעבודות ניקיון בלילות, ובלבד שיתן לה את התרופה היקרה. הרוקח נטל את השקית הרטובה, הריח לרגע את הריח שנדף ממנה ונעלם מיד. לאחר דקות ספורות שב עם שקית חדשה, ובפנים סמוקות הגיש לה חזרה את מחיר התרופה ואמר: "יש כנראה מלאכים ששומרים על הילד הזה, אוי ואבוי היה, לו היה לוקח את התרופה שרקח הסגן שלי בטעות". "אתה מבין מווש'לה", פנתה אלי, בנה הרך, "תלמד מכך שיעור לכל החיים: כשנפלתי והבקבוק ביד, חשבתי שהעולם נגמר, זה הסוף! אך למדתי, כי בחיים, לפעמים כשחושבים ש'זה הסוף' - דווקא אז מתחילה הישועה". (כי אתה עמדי)

מבחינים בחיורון הנסוך על פניו ולבם מבשר רעות. כשסוף סוף הסתיים הכל, קם ה"חזון איש" ממקום מושבו ופוסע באטיות אל המכונתית הלוקחת אותו, והנהג מחליט לנסוע לבית החולים הקרוב. "סע לאט!" עוצר בעדו ה"חזון איש", "מאחורה יש עדיין אנשים", הנהג מציית וממשיך בנסיעה איטית, כשהגיעו לעיקול הרחובות, הרים לפתע החזון איש את קולו והורה לו: "יותר מהר! יותר מהר!", המשב"ק היושב לצידו של מרן, הוציא במהירות כדור שהורה הרופא לחזון איש ליטול במקרה של התקף לב והגיש לו כוס מים, החזון איש בלע את הכדור, ובקש לעצור את המכונתית על מנת שיוכל לצאת החוצה ולנשום אוויר. כשנרגע מעט אמר החזון איש "זה היה התקף לב חזק". "ממתי חש הרב ברע?" שואל המשב"ק, "עוד בדרכי לברית", ענה החזון איש. "כך?" הוא נדהם, "אם כן למה נסע הרב לברית?" "קיוויתי שזה יעבור". "וכשלא עבר, מדוע המשיך לקבל קהל?" "כל כך הרבה אנשים באו וחיכו, כל אדם המתין עם ה'פעקאלע' שלו, לא יכולתי לברוח מהם, אילו היו יודעים, שחביבין ישראל ואינם צריכים שליח שיתפלל ויברך אותם... די להם במה שהם בעצמם מבקשים מהקב"ה, אבל אין הם יודעים והם המתינו לי, ואיך יכולתי לעזוב כך?"

"ומדוע גם כשעלה לרכב אמר לנהג לנסוע לאט?"

תהה החזון איש: "וכי לא ראית את הציבור הגדול שהלך אחרי המכונתית? אם היינו נוסעים מהר, היו מקבלים הישר על פניהם את העשן הנפלט מאחור, איך אפשר לזלזל כך ביהודים?"

"קחו מזמרת הארץ" (מג, יא)

הרה"ק רבי ישראל ממודז'צ'ין זי"ע, שהיה ידוע בנועם זמירותיו, אמר פעם "גדולה הנגינה, שהיא מעוררת לתשובה ומקרבת את לבם של ישראל לאביהם שבשמים". שאלוהו "הייתכן, שמה שלא יפעלו ספרי היראים וספרי המוסר, יפעל הניגון". השיב להם הצדיק במשל "פעם אחת הגיע איש כפר בעל ריחיים לכרך. בהיכנסו לכרך נתקלו עיניו בשעון מעורר, אשר נשקף מבעד לחלון ראווה של אחת החנויות, והוא ביקש לרכשו". בשיחה, שנפתחה בין בעל החנות לבין איש הכפר, שאלו בעל החנות: 'אמור נא לי, הכלום בשעון מעורר תמצא פתרון ליקיצתך בזמן הרצוי, והלא כמה וכמה גלגלים ואופנים מסתובבים בקול רעש גדול בטחנת הריחיים שלך, ואם באלו לא מצאת פתרון לכך, מה יועיל לך צלצול דק של שעון'. מטבע האדם, ענה לו הכפרי, אזני מסתגלות ומתרגלות לקול הרעש, המקיף אותי תדיר, ואף אם יהא זה רעש אדיר. יומם ולילה מצוי הנני בסביבתם של הריחיים הגדולים, המרעישים אגב סיבובם, וכבר התרגלתי לקול שאונם, עד שלא יטרידו אותי עוד, אולם קול צלצולו הדק של השעון, אשר חדש הוא עבורי, ללא כל ספק, יעוררני בנקל.

(פרדס התורה)

"והורידו לאיש מנחה" (מג, יא)

כשהיה הרה"ק "בעל התניא" זיע"א נתון בבית האסורים. הרשו השלטונות לאחד מחסידיו